

Ramji Ravji Lalan College, Bhuj

Criteria 7: Best Practices

Best Practices

R. R. Lalan college is a big college of Kachchh district. it has full staff of faculties with permanent principal. This college has main stream of Arts and Science. The students of the college have participated in the various extra-curriculum activities. This college has the digital facilities and most off the works has been working on digital mode. These are the practices has been doing here for many years, such as mega placement center, online registration, exams and results. The college has a advanced computer lab; which has more than 75 computers and allows to take external exams such as JEE, CMATE, GMATE and other competitive exams. This college also conducted Green & Environment Audit in March 2022. Which shows the awareness about the climate and surrounding of the college. The college has some unique best practices such as

1. Green and Environment Audit of R. R. Lalan College
2. Eco- Friendly Campus: Biodiversity live.
3. Community Friendly Campus.
4. Towards sustainable waste management.
5. Zero Discharge Campus: Rain Water Harvesting.
6. Use of Renewable Energy and Green Policy.
7. Online Internal exam.
8. Fauna of R.R. Lalan College
9. NSS Camp: Kali Talavadi
10. Assessment of Carbon Sequestration Potential of Trees species of R.R. Lalan College.
11. Chadva Rakhal: an economic and social survey
12. A Survey on Health and Education Facility in Kali Talavadi Village of Katch District.

Green & Environment Audit -2022:

R. R. Lalan college has conducted a 'Green and Environment Audit' in the years of 2022, under NAAC, NBC, IGBC, GRIHA, & ECBC by the Universal Consultancy, Vadodara. Green and Environment Audit is a systematic process of evaluating an organization's environmental impacts and practices. It's a tool that helps businesses identify areas for improvement and implement strategies to become more environmentally sustainable. The audit was conducted on the basis of Biodiversity audit, Energy audit, Water audit and Electricity audit. The aim of the audit was identifying environmental impacts, evaluate compliance, uncover opportunities for improvement, and reduce environmental risk. The college departments have enthusiastically co-operated and successfully completed the audit.

(R.R. Lalan college has conducted a Green & Environment Audit in March 2022)

Ecofriendly Campus: Biodiversity Live

The vast area of the college goes live with its green policy. The manifestation of the "Go Green" tree campaign truly finds expression in every nook and corner of the RR Lalan College to a great extent. For example, it is worthy to mention that despite the region being an arid region the college through its efforts towards environmental protection has ensured the plantation and successful maintenance of more than 700 trees ensuring a pristine green cover for the students, faculties, and also for the wildlife that includes animals, birds and reptiles. Hence also as part of the pedagogy a Botanical Garden has been established which serves as a centre for ecological consciousness and learning. For the students and for the community at large, a beautiful Garden has also been developed to help the people appreciate the gift of nature, especially during the months of summer. Further, regularly, the campus conducts plantation drive with various stakeholders including the alumni and public representatives. The biodiversity surveys conducted by Botany and Zoology department has documented following flora fauna in campus;

Sr.No.	Group	No. of species documented
1	No. of Plant species recorded	56 species, 724 number of trees (in progress)
2.	No. of herbs and other flora	>100 (expected, work in progress)
2	Birds	~35
3	Reptiles & Amphibians	10
4	Mammals	4
5	Butterflies	~20 species

Community Friendly Campus:

The college is located in the centre of the city, and hence remains an ideal location frequented by citizenry of Bhuj. That includes fitness and sports enthusiasts, nature lovers, senior citizens and children. Various sports training activities take place in the campus and it remains a natural and easily accessible fitness hub for the students for it possess a walking track, ideal green cover and community washrooms. As per the survey conducted by Economics department, these facilities and green campus attract about 300 visitors from all age groups to the campus during winter. Here are the some of activities that on going to create awareness among students:

Green Curriculum: integrate sustainability and environmental studies into the academic curriculum.

Awareness Campaigns: organize workshop, seminar and events to raise awareness about environment issues and sustainable practices.

Eco -Club: encourage student-led initiatives and clubs focused on sustainability and environmental conservation.

Facilities which our campus has includes;

1. Ecofriendly green campus:

Creating an eco-friendly green campus is a commendable goal that can benefit both the environment and the people who use the campus. Which has the facilities of Energy Efficiency, Water Conservation, Waste Reduction, Transportation, Education and Awareness, Building design, and Community Engagement.

2. Walking track and ground for walkers and trainers:

Creating a walking track and designated grounds for walkers and trainers is a fantastic way to promote health and wellness on campus while also encouraging outdoor activity. the college has the ground track where student and people of the Bhuj can assess this place for the health purpose.

3. Space for students preparing for physical training of competitive exams:

Space for students preparing for the physical training components of competitive exams is a proactive way to support their overall success. This area would ideally be tailored to the specific fitness requirements of various exams such as military, police, or fire service tests, which often include running, push-ups, pull-ups, sit-ups, and obstacle courses.

4. Gym:

A well-equipped and inviting gym on campus can significantly enhance the student experience by promoting health, wellness, and a balanced lifestyle. In a campus gym to meet the diverse needs of the student body and staff

5. Pond and Garden:

There is a good garden with good sitting capacity at college campus; where the students can read and discuss the study points with fun. They can enjoy their study and have friendly environment for better mental health. Pond can be used as a living laboratory for students in biology, ecology and other environment science courses. Students can study the plants and animals that live in the pond, as well as the water quality.

6. Common washroom for campus utilizers & Drinking water facility:

There is Common washroom for campus utilizers & Drinking water facility for the students and other people who are visiting college campus.

Therefore, Ramji Ravji Lalan College is the citadel of Integral education in Kutch District and remains its pride. By implementing these strategies and engaging the campus community, you can create a more sustainable and eco-friendlier environment that benefits everyone. As an Academic community responsibility college tries to make the campus more vibrant and a healthy place for surrounding community Its essential to involve students, faculty, staff and administrators in the planning and implementation process to ensure the success and long-term sustainability of green campus initiatives.

Towards Sustainable Waste Management:

The college efforts to decrease the waste production and works strongly on the policy with IQAC and open discussions.

The college possesses a vibrant and ecologically conscious campus community as a result of which the campus is deemed as a Zero Waste generator campus. The modus operandi consists of a systematic segregation of waste owing to its characteristic feature of bio degradable and non-degradable. Further the campus also possesses compost pit for waste management. A major contribution in ensuring a waste free campus is of the house keeping staff which regularly engages in the cleaning of the campus and as part of Swachh Bharat Abhiyan, the campus community also conducts cleanliness drive for the campus.

1. **Recycling program:** Established a comprehensive recycling program for paper, plastic, glass and electronic waster.
2. **Composing:** set up composting facilities for food waster from dining halls and campus gardens
3. **Reusable products:** encourage the use of reusable water bottles, coffee mugs and food containers to reduce single-use plastics.
4. **Segregation of waste and Dustbins:** The waste generated in the college is segregated in biodegradable and non-biodegradable waste in the waste pits. The biodegradable waste in converted into fertilizer and used in the campus garden.
5. **Waste disposal sites:** where the dust is stored and utilize for organic fertilizer.

6. **Sign Bords:** there are many sign bords available at college campus to make aware about waste management.

Latitude: 23.238138
Longitude: 69.659505
Elevation: 108.26±3 m
Accuracy: 16.9 m
Time: 08-19-2021 10:33
Note: dustbins

Powered by NoteCam

Zero Discharge Campus: Rain Water Harvesting:

Owing to the fact that Kutch is a water scarce region with scanty rainfall but with very efficient irrigation system there is a widespread awareness within the campus on the importance of Rain water harvesting, thus Several rainwater harvesting units have been established in the campus like Water Recharging Wells, Pits, Percolation tanks, plots and also rooftop harvesting. Hence all the measures for rain water harvesting deem the campus to be a Zero Discharge Campus.

Presence of 1. Roof Top Harvesting

2. Percolation Tank (Pond with gully plug)

3.Recharge Bores

4. Water conservation:

4.1. Rainwater Harvesting: collect rainwater for landscaping and toilet flushing.

4.2. Low-flow fixtures: install low-flow faucets, toilets and showers to reduce water usage.

4.3 Native Landscaping: plant native species that require less water and maintenance.

4.4. rooftop storage tanks

5. A case study of rain water harvesting in Lalan campus Bhuj-Kachchh

The department of Geology has conducted a "case study of rain water harvesting in Lalan campus Bhuj-Kachchh". Rain water harvesting is necessary for sustainable development and for environmental balance. To understand the benefits of rain water harvesting structures, the authors used the structures constructed in Lalan college campus. In total six water harvesting structures are established in college campus. The dimensions of all structures were measured. The water percolation also depends on soil properties. So, to identify the soil characteristics the soil samples were collected from various locations. Furthermore, this collected samples were processed for wet sieving. the type of soil associated with

college campus is Loamy sand to sandy loam in nature, which have moderate permeability rate. Hence it helps the water percolation and rise the ground water level.

METHODOLOGY:

To understand area utilization distribution of college campus, the author used the Google earth tool to work out the dimension of different segment. The dimensions are listed in Table-1. To appreciate the water percolation rate, the soil sample were collected from different location and were analyzed for sand and associated finer grain percentage.

Table -1: land cover distribution of college campus

No	Name	Area (sq.mts) approx
2.	Parking ground	50158 sq.ft
3.	Back yard	3,217 sq.mt
4.	Tennis court	33550 sq.ft
5.	Storm drainage	2,569 sq.mt
6.	ValaramUdyan	22980 sq.ft
7.	Garden	41455 sq.ft
8.	Botanical garden	32835 sq.ft
9.	Pond	1,217 sq.ft
10.	Girls hostel	7575 sq.ft
11.	Amphitheatre	12510 sq.ft
12.	College building	80,780sq.ft
13.	Ground	68,269 sq.mt
15.	Staff quarters	25835 sq.ft

Total Roof area in the campus

Building	Area (sq.ft)
College building	80780
Staff quarters	25835
Principal bungalow	2105
ractor bungalows	2930
Girls hostel	7575
Auditorium roof	2864
Total	122089

Building	Area (sq.ft)	Remarks
No. of Recharge wells in campus	3 (old)	17 to 25 ft depth
Recahrge pit + well	4 New	Please refer photographs
Storage tank with recharge pit	1	Please refer photographs
Roof top water drainage to ground	All quarters and college building	

From the above table; total land area covered by the building is 105218.267 sq.mt. In which 5,980 sq.mt area is covered by Cricket ground, 5,145 sq.mt covered by Parking area, 3,217 sq.mt is covered by Backyard, 6,540 sq.mt area covered by Tennis ground, 2,569 sq.mt area is covered by Storm drainage, 1,777 sq.mt area is covered by ValaramUdyan, 3,114 sq.mt area covered by garden, 2,490 sq.mt area is covered by Botanical Garden, 1,617 sq.mt area is covered by Pond, 956 sq.mt area is covered by Girls hostel, 1,447 sq.mt area is covered by Amphitheater, 8,704 sq.mt area is covered by Collage building, 68,269 sq.mt area is covered by the Ground, 1,742 sq.mt area is covered by the Boys hostel and 6,471 sq.mt area is covered by Staff quarters.

After the depth measurement of recharge wells the soil samples were collected (figure -2). About 10 cm. of the soil was first scraped out to avoid organic matter and then about 20-30 grams of soil was collected. We took five soil samples from all over the campus which are as follows:

- A. Botanical garden
- B. South east of the sports ground
- C. South west of the sports ground
- D. Water storage tank
- E. Parking area

These soil samples were sun dried for about a day. Then we did wet sieving of the samples. And oven dried the remaining material for about 24 hours.

1. RESULT:

- a.Details of Rain water recharge structures:

There are three old recharge wells that were dug when college building was constructed. One near the residential quarters, one near drinking water place and one near library building (table no -2).

Table -2: Old recharge structure.

Sr. no	Name	Depth
1.	Near water drinking area	17 feet
2.	Residential quarters	25 feet
3.	Near library building	18 feet

Recharge well near residential quarters 17 is feet deep, the drinking water place one is 25 feet deep, and the one near library is 18 feet deep (figure -1). Later on, three more recharge well/structures were placed. The dimensions of the recharge structures were measured manually figure -1b. First is located near water storage tank which is 10 meter Wide 10 meter long and 3-meter-deep recharge pit with a 130 feet deep recharge well. The pit was later filled with gravel for better percolation. Second is located at south east of the sports ground of the campus which is 4 meter long 4 meter wide and 3-meter-deep pit with 30 feet deep recharge well. This pit too was later filled with gravel. Third is located in the botanical garden which is 3 meter long 3 meter wide and 3-meter-deep pit with a 9 feet deep recharge well. This pit also was later filled with gravel (figure -1).

Table -3: Newly constructed recharge structure.

Sr. no	Name	Depth
1.	Botany garden	9 feet
2.	Water storage tank	49.5 feet
3.	Sports ground	22 feet

a

b

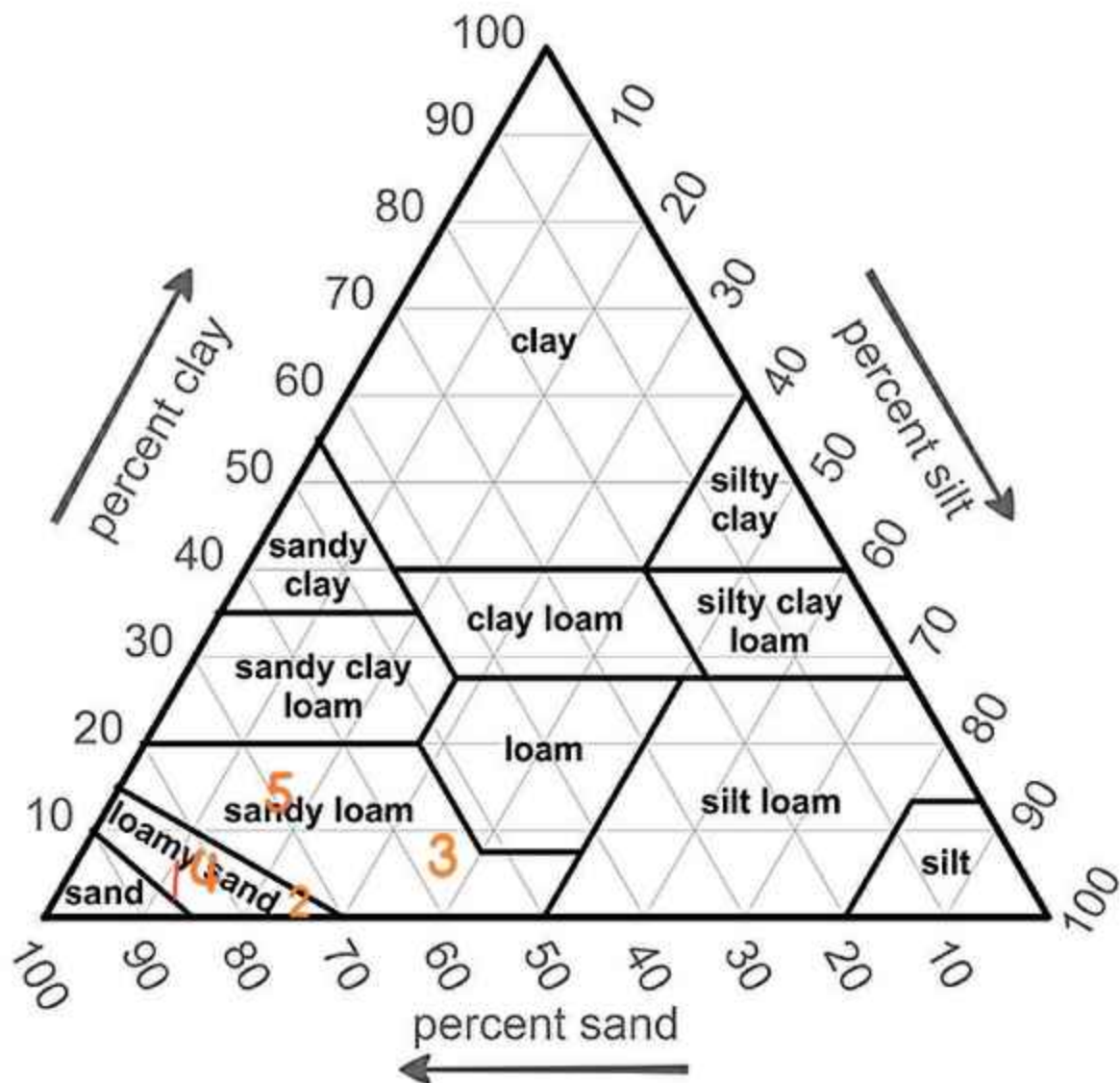
Figure 1a and 1b: Google earth image showing Lalan college, college building, and recharge well locations.

b. Soil analysis:

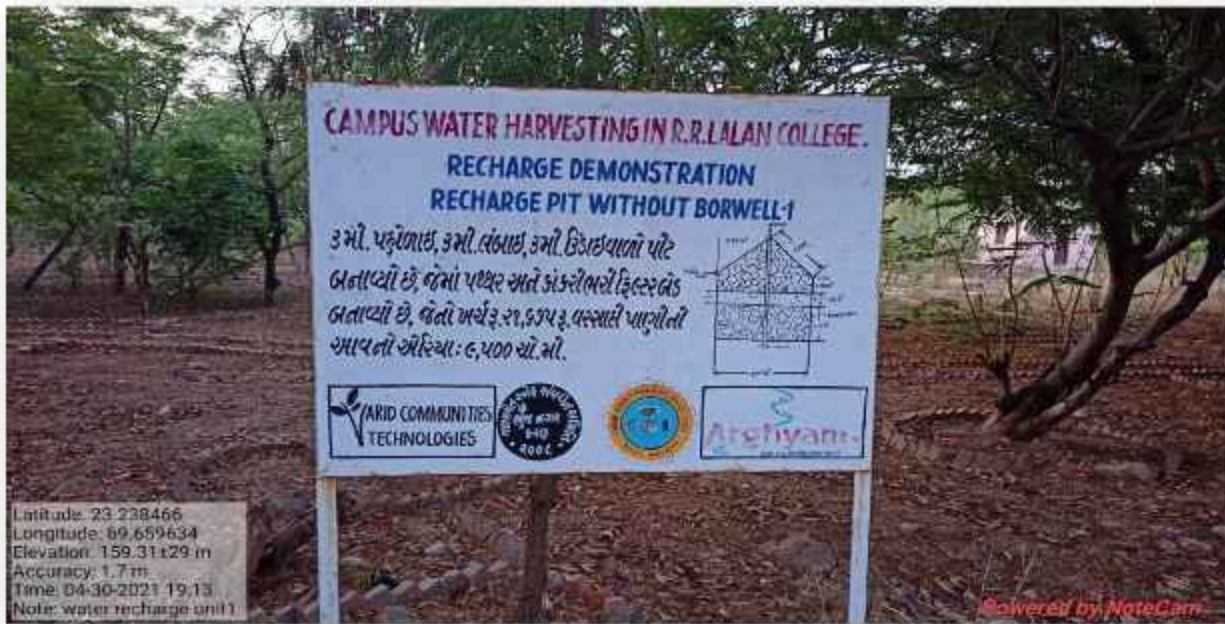
Wet sieving is a method to separate the coarse material with water or another type of liquid before drying, identifying and analyzing. In this process, the sample is washed through the sieve A.S.T.M (200). The samples remained in the sieve were of sand size. Later on, the sediments remaining in sieve were collected and oven dried. After those dried sediments were weighed and converted to fraction. The processed samples were plotted on the soil triangular diagram to identify the soil nature.

Figure 2: Google earth image showing the college campus, college building, and soil samples locations in orange square.

Form the above figure, the first soil sample was collected from Botanical garden having 87.3% sand which belongs to loamy sand, second soil sample was collected from cricket ground (left side) having 73.65% of sand which belongs to loamy sand, third soil sample was collected from cricket round (right side) 59.5% sand which belongs to sandy loom, fourth soil sample was collected from water reservoir having 87.05% sand which belongs to loamy sand and the fifth soil sample was collected from parking area having 70.9% sand which belongs to sandy loom.

 **GPS Map
Camera Lite**

6MP5+X5C, Jadavji Nagar, Bhuj, Gujarat 370001, India

Latitude
23.23746014°

Longitude
69.65783207°

Local 11:18:59 AM
GMT 05:48:59 AM

Altitude 70.27 meters
Thursday, 16-12-2021

Use of Renewable energy and green policy:

1. **Solar Panels:** install solar panels on rooftops to generate clean and renewable energy
2. **Paperless office and Ecofriendly approach:** To reduce the use of paper a green approach is used with following logic, most of the official conversation is on WhatsApp and Email. So we can make paperless conversation to save the papers.
3. **Smart building system:** implement smart HVAC and lighting systems that adjust based on occupancy and natural light.
4. **LED Lighting:** Replace traditional lighting with energy-efficient LED Lights to reduce electricity consumption.
4. **Use of energy efficient Electric appliances:** Energy-efficient appliances are designed to use less energy while providing the same level of performance as traditional models. This can save money on utility bills and helps to reduce environmental impact. It saves electricity.

Online Internal Exam:

Online exams: Looking at the large mass of students and regular internal examinations, the college has facilitated a student computer lab with 50 computers (which will be upgraded to 100 PCs shortly). Internal exams are scheduled online and retest can also be scheduled on demand case to case. As per the calculation carried out, using the online mode of internal exam saves ~55000 A-4 papers a year in the college. **The college is the only academic institute in the entire district to have such an online mechanism and its lab has a dedicated website for online exams.** The college has been conducting online internal exams since 2018 till now. The college also gives the freedom to the students for their reassessment of online internal exam paper. The students have to pay a nominal fee for their reassessment and they can check their internal exam paper.

The college has also taken the initiative to make things transparent and easy access to for the students and the staff, the college has started taking assignments online. The students can upload their assignments without any missing deadlines. This is a student-friendly website, where they can easily enter the data and upload and see the status of their assignments.

The college has an advanced computer lab; which has more than 75 computers and allows one to take external exams such as JEE, CMATE, GMATE and other competitive exams. I have been working here since 2021 to till now.

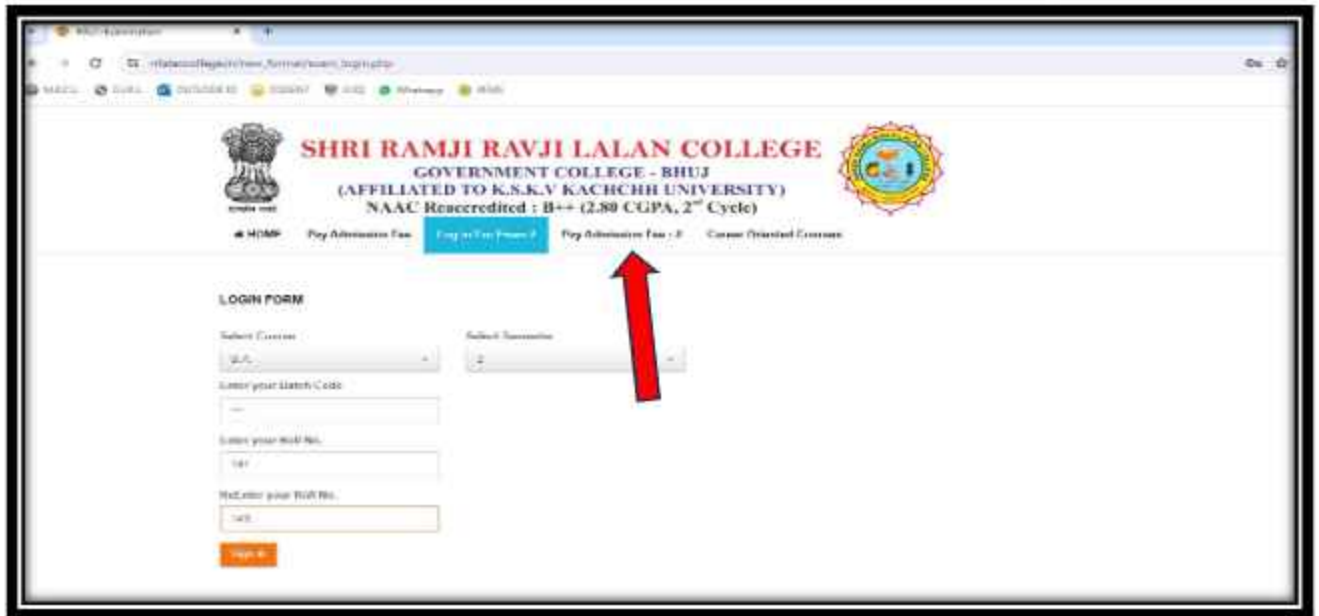

THE GREEN OUTPUT

$$\begin{matrix} \times & 4 \text{ Answer} \\ & \text{book} \\ \times & (24 \text{ pages}) \\ & \times & \sim 2300 \text{ students} = \\ & & \text{(per semester)} \end{matrix}$$

**55,200 pages
per semester
SAVED**

Online Exam Portal:

Online Assignment Portal

SHRI RAMJI RAVJI LALAN COLLEGE
GOVERNMENT COLLEGE - BHUJ
(AFFILIATED TO K.S.K.V KACHCHH UNIVERSITY)
NAAC Reaccredited : B++ (2.80 CGPA, 2nd Cycle)

HOME | Pay Admission Fee | Log in For Exam :- 2 | **Assignment Login :- 2** | Pay Admission Fee :- 2 | Career Oriented Courses

Notice Board

1. [R.R.LALAN COLLEGE \(BROCHURE\)](#)
2. [MIGRATION CERTIFICATE NOTICE](#)
3. [B.A. SEM-2 UNI EXAM HALL TICKET APRIL- 2024](#)
4. [B.A-B.Sc SEM-2 RE-TEST \(FOR REGULAR STUDENTS\) NOTICE-2023-24](#)
5. [B.Sc. SEM-2 UNI EXAM HALL TICKET](#)

SHREE.R.R. LALAN COLLEGE BHUJ

Online Assignment Submission

Student Name : BAROT HEMALI HARILAL

B.A. Semester :- 2	Roll Number :- 15	PNR Number :- F11000071100025	
Course	Subject	Paper Name	Action
MAJOR COURSE	ECONOMICS	BSCM-EC-201	Upload Assignment
		BSCM-EC-202	Upload Assignment
MINOR COURSE	HRD3	BI-HS-201	Upload Assignment

Assignment Successfully Uploaded on the Portal:

SHRI RAMJI RAVJI LALAN COLLEGE
GOVERNMENT COLLEGE - BHUJ
(AFFILIATED TO K.S.K.V. KACHHIBH UNIVERSITY)
NAAC Reaccredited : B++ (2.80 CGPA, 2nd Cycle)

SHREE R.R. LALAN COLLEGE BHUJ

Online Assignment Submission

Student Name : BAROT HEMALI HARILAL

B.A. Semester : 1	Roll Number : 01	PRN Number : 01	
Course	Subject	Paper Name	Action
MAJOR COURSE	ECONOMICS	EECM-BC-01 EECM-BC-02	Submit Upload Assignment
MINOR COURSE	HINDI	MHHS-01	Submit Upload Assignment

Fauna of R. R. Lalan College:

The Fauna was a survey conducted by department of zoology. This survey was steered to check the birds in the campus. A fauna survey is a systematic investigation of the animals (fauna) living in a particular area. It's a crucial tool for understanding biodiversity, assessing the health of an ecosystem, and informing decisions about land use and conservation efforts. These following species recorded in the R. R. Lalan Campus:

Birds:

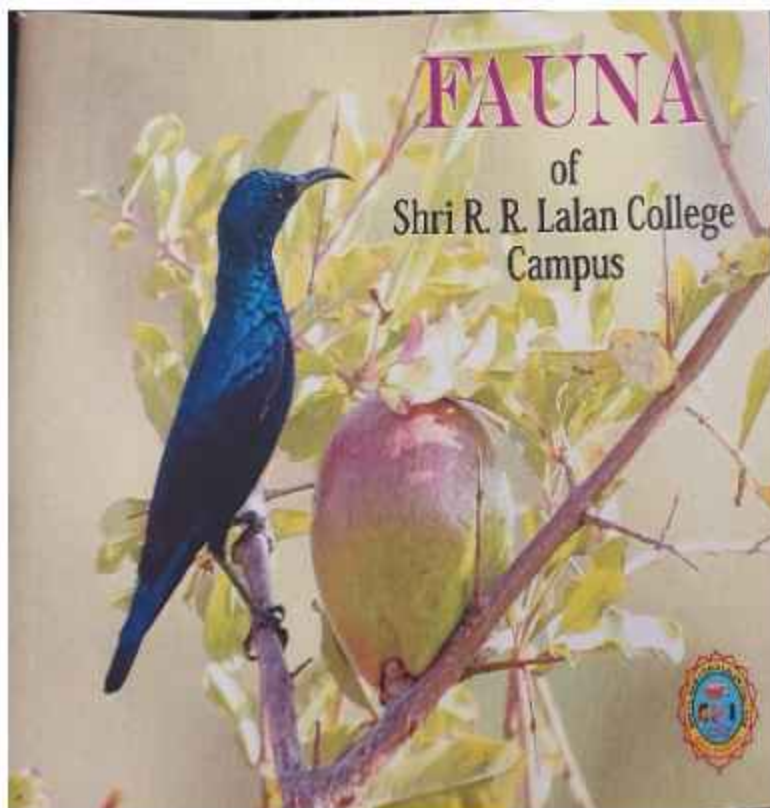
1. House sparrow
2. Common crow from the campus
3. White throated kingfisher
4. Green bee-eater
5. Asian koel
6. Rose ringed parakeet
7. Rock pigeon
8. Laughing dove
9. Red-wattled lapwing
10. Cattle egret
11. Black drongo
12. Rosy starling
13. Common myna
14. Brahminy starling
15. Tailor bird
16. Purple sunbird
17. Yellow wagtail
18. Grey francolin
19. Spotted owlet
20. Indian silver bill
21. Red vented bulbul
22. White-eared bulbul
23. Shikra
24. Indian robin
25. Blackibis

Mammals

1. Palm squirrel
2. Indian flying fox
3. Common mangoos
4. Indian hedgehog

Reptiles

1. Indian cobra
2. Glossy billed racer
3. House lizard
4. Garden lizard
5. Monitor lizard

Message from Principal

Dear readers/users/students,

Shri R. R. Lalan College has been a serving institute in Kachchh since 1953 and privileged to be an oldest and central educational hub of the region. Apart from the education, we also foresee to deliver a talented, skilled and dynamic generation which may built up a strong society.

Globally, we are passing through a time where balance between development and environment has become evitable. Being heading an educational institute, I equally believe in significant role of a college as well as students in concern about environment. Our college is gifted with a huge campus which is inhabited with species other than humans too. These includes some birds, mammals and reptiles, which in nutshell are presented in this booklet. I congratulate the authors and the team involved for coming up with this beautiful compilation.

Dr. E. N. Raval,
(V.C. Principal)

Author

- Dr. Pransav J. Pandya
- Rudra Pandya
- Jaymeet Solanki

Photo courtesy:

- Jaymeet Solanki
- Manoj Tank
- Rudra Pandya
- P. J. Pandya

Publication

Shri R. R. Lalan College,
Bhuj, Kutch - Gujarat.

Publication Year : December, 2016

For Budding Bird watchers...

- Need to know various parts of birds
- Need a field guide
- Binocular
- Notebook

Fig. Showing various parts of bird

This booklet includes following species recorded from the campus

Birds

1. House sparrow
2. Common crow
3. White throated kingfisher
4. Green bee-eater
5. Asian koei
6. Rose ringed parakeet
7. Rock pigeon
8. Laughing dove
9. Red-wattled lapwing
10. Cattle egret
11. Black drongo
12. Rosy starling
13. Common myna
14. Brahminy starling
15. Tailor bird
16. Purple sunbird
17. Yellow wagtail
18. Grey francolin
19. Spotted owl

20. Indian silver bill
21. Red vented bulbul
22. White-eared bulbul
23. Shikra
24. Indian robin
25. Black bish

Mammals

1. Palm squirrel
2. Indian flying fox
3. Common mangoos
4. Indian hedgehog

Reptiles

1. Indian cobra
2. Glossy billed racer
3. House lizard
4. Garden lizard
5. Monitor lizard

We have placed sparrow boxes in staff quarters which are widely used by sparrows for successful nesting.

NSS CAMP KALITALAVADI

2022-23 Report

The N.S.S. camp was held in the village of Kali Talavdi, situated 25 kilometers from Bhuj. A total of 65 students, comprising 35 boys and 30 girls, participated in the week-long camp. The inauguration ceremony was graced by Mrs. Manjula Bhandari, the chairperson of Bhuj Taluka Panchayat, alongside the sarpanch, the administrator, school principals, and leaders representing various castes of the village. The principal of the college presided over the function.

- Campers with painting abilities adorned the school with beautiful pictures.
- A library room was established in the Gaushala, and 100 books were donated by collegestudents and teachers.
- A scientific HDI survey was conducted for the future betterment of the village.
- Social harmony was fostered within the village.
- College teachers generously provided one day lunch for the campers.
- Campers voluntarily funded prizes and refreshments for school children.
- Villagers prepared food for the campers daily.
- Campers received knowledge of at least 8 other subjects from professors.
- They learned magic tricks from a magician.
- Students became more responsible.
- They gained experience in communal living.
- Urban dwellers gained insight into village life.
- Villagers, especially children and women, enjoyed the camp's activities.
- Volunteers engaged in social activities beyond their routine.

School visit by NSS students. Students engaged in school handling and decoration

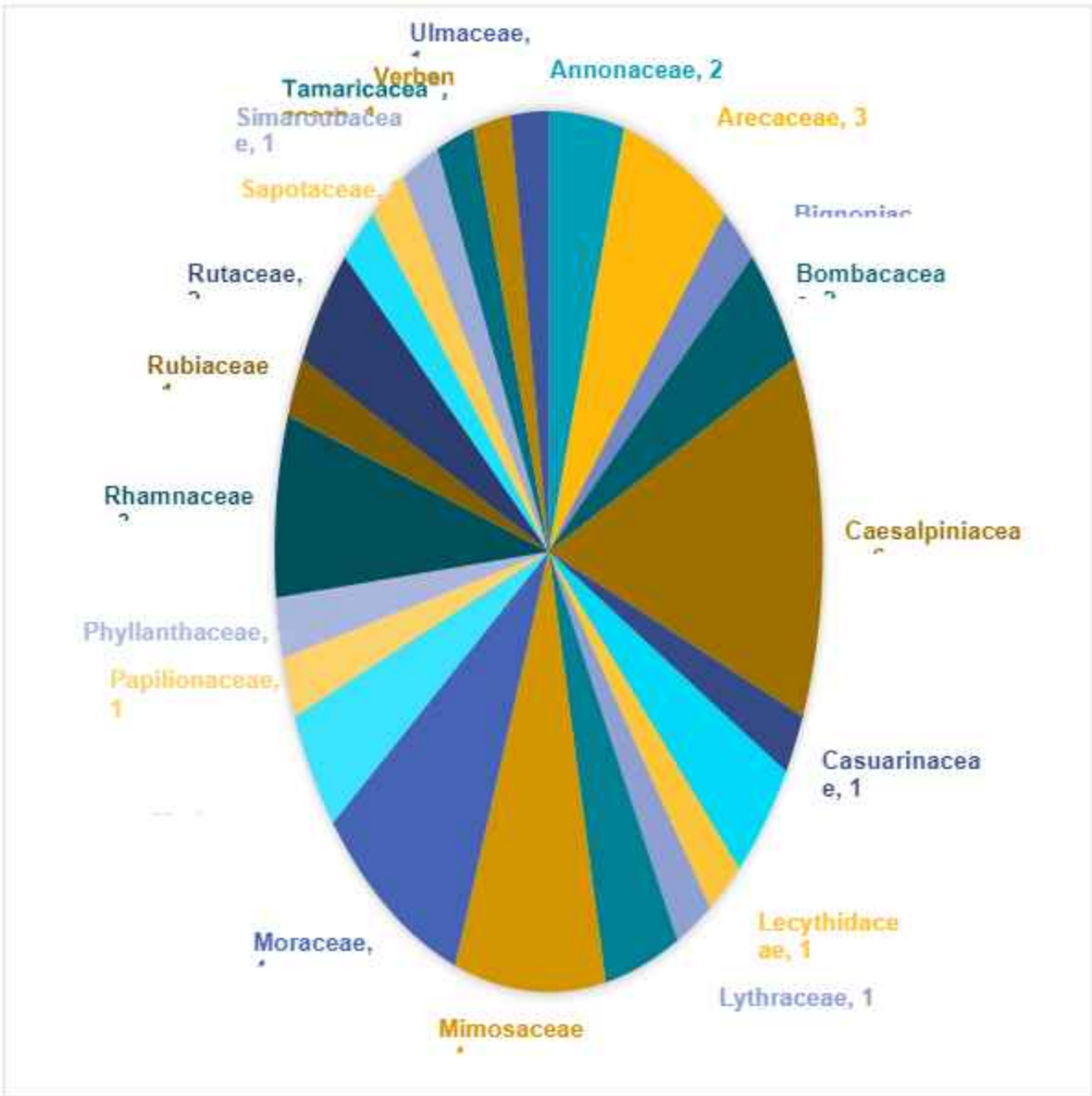

Assessment of Carbon
sequestration potential of Trees
species of

Shri R. R. Lalan College, Bhuj

The current study aims the enumeration of carbon dioxide sequestration through the tree species of Shri R. R. Lalan College, Bhuj. Justifying the aim, total 545 individuals of trees were recorded belonging to 45 different species of 25 families. In study it was found that the campus is sinking about 157.797t of carbon dioxide annually. From which the major contribution is provided by *Azadirachta indica* A. Juss. with around 62.16t annually. Total biomass covered by the trees is 86071.14 kg. On an around 0.289t carbon dioxide is sink by individual tree. During the whole census a non-destructive method was adopted and it was maintained till last. The results of the study can be used for future on-campus greening plans, and act as a baseline for future assessments of the campus carbon sink. Such education institutes can model themselves as agents of change and influence student behaviour by undertaking such sustainable green practices on campus. (Sharma et al. 2020)

ચાડવા રખાલ: આર્થિક અને સામાજિક સર્વેક્ષણ

Chadava Rakhal: the Economic and Social Survey

The survey was conducted by the Department of Economics to see the economic and social aspects of Chadava Rakhal in the year 2022. Chadava Rakhal is a protected forest area that holds significant importance from economic, social, spiritual, and environmental perspectives. Recent years have seen the emergence of Kutch as a prominent tourism destination, as notion, the study was conducted to improve some aspects.

The escalating environmental issues worldwide, such as ongoing uncertainty in weather patterns, global warming, temperature fluctuations, biodiversity loss, deforestation, and more, have increased the significance of protected areas. Consequently, it is crucial for government intervention to be very necessary for the management of these areas, understanding how the government can aid in their conservation efforts becomes highly essential.

Research Objectives:

1. Understand the economic and social significance of the Chadava Valley.
2. Investigate the impact of the Chadava Valley on local employment.
3. Evaluate the environmental effects of the Chadava Valley.
4. Study the future potential of tourism in the Chadava Valley and its impacts.
5. Conduct an assessment of the current status of the Chadava Valley to provide necessary recommendations.

સંશોધક

અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ

શ્રી. આર.આર. લાલન કોલેજ ભુજ

સંશોધક વિદ્યાર્થીઓ

આચર કાયા મીઠુભાઈ

આહીર કરશન નાથુભાઈ

કેર સમ્સુદિન અબ્દેમાનભાઈ

યાદવ હરપાલસિંગ સજિતસિંગ

જાડેજા અનિલસિંહ હિમતસિંહ

રાયમાં સમીર ઇશાબ

સંશોધક અધ્યાપકશ્રીઓ

ડૉ. સી.એસ. ઝાલા - આચાર્ય

પ્રો. એસ.જે ગણાવા - HOD

પ્રો. બી. પી. વ્યાસ - અધ્યાપકશ્રી

ડૉ. શિલ્પા. જી. હડિયા-અધ્યાપકશ્રી

પ્રો. ફાલ્ગુની. એ. કતિરા-અધ્યાપકશ્રી

એપ્રિલ 2022

યાડવા રખાલ એક પર્યાવરણીય આરક્ષિત વન છે. જેની કેટલીક વિશિષ્ટતાને કારણે અન્ય આરક્ષિત વનક્ષેત્ર કરતા આ વિસ્તાર જુદો પડે છે તેથી તેના વિકાસ અને તેની જાળવણી માટેના કેટલાક વિશિષ્ટ પ્રશ્નોનો છે જે આ સંશોધન અભ્યાસમાં ધ્યાન લેવામાં આવેલા છે.

- યાડવા રખાલ ખાનગી હસ્તક હોવાથી તેમાં સરકારીશ્રીની વન સરક્ષણ અને તેની જાળવણી માટે કરવામાં આવતું નાણાકીય ખર્ચ આ અનામત ક્ષેત્ર માટે કરવામાં આવતું નથી તેથી આજ ની સ્થિતિમાં આ આરક્ષિત વન વિસ્તાર કઈ રીતે જાળવી રાખવામાં આવે છે તે જાણવું ખુબ જરૂરી બની જાય છે
- આ ઉપરાંત આરક્ષિત ક્ષેત્ર જેવા કે અભ્યારણોનો અને નેશનલ પાર્ક માટે સરકારશ્રી દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નીતિ નિયમો આ ખાનગી અનામત ક્ષેત્રને સંપૂર્ણ રીતે લાગું ન પડતા હોવાને કારણે આ ક્ષેત્રમાં અન્ય વ્યક્તિઓ દ્વારા દબાણ શિકાર પાલતું પશુઓની ભેલાણ જેવા પ્રશ્નો ઉભા થઈ શકે છે.
- આ આરક્ષિત ક્ષેત્રની સરહદો અનેક ગામોની સરહદોને મળે છે ત્યારે તે ગામના લોકો અને પશુ ઓ આ વિસ્તારમાં ગેરકાયદેસર ધુસી આવતા હોય તેવું અની શકે તેમજ પોતાની આર્થિક જરૂરિયાતને ધ્યાને લઈ વૃક્ષોનું છેદન કરતા હોય છે તેમજ ખોરાક અને શોખ માટે પશુ પક્ષીનો શિકાર કરતા હોય છે ત્યારે આ પ્રકારની પ્રવૃત્તિ કઈ રીતે અટકાવી શકાય અને વનસૃષ્ટી તેમજ જીવસૃષ્ટિને કઈ રીતે સુરક્ષિત રાખી શકાય તે પણ એક પ્રશ્ન છે.
- આ આરક્ષિત ક્ષેત્રની સુરક્ષા પણ ખુબજ જરૂરી છે કારણ કે હાલ કચ્છનાં ઝડપી ઔદ્યોગિક અને આર્થિક વિકાસને કારણે જમીનની માંગ માં ખુબ વધારો થયો છે ત્યારે આ આરક્ષિત ક્ષેત્રની જમીનની કિંમત આજે અબજો રૂપિયાની થાય છે ત્યારે તેને આ સ્થિતિમાં પણ અનામતક્ષેત્ર તારીખે જાળવી રાખવું ખુબ કઠિન છે.
- હાલ સમગ્ર વિશ્વમાં પર્યાવરણના અનેક પ્રશ્નો જેવા કે હવામાનમાં સતત અનિશ્ચિતતા, ઝલોબલ વોર્મિંગ, તાપમાનમાં વધારો, વિષમતા, અતિવૃષ્ટી અને અનાવૃષ્ટી, વનસ્પતિ અને જીવસૃષ્ટી ઉપર વિલુપ્તાનો

ખતરો, જંગલોનો વિનાશ વગેરે ઉભા થયા છે ત્યારે આવા આરક્ષિત ક્ષેત્રોનું મહત્વ ખુબ વધી જાય છે ત્યારે તેની જાળવણી માટે જરૂરી વ્યવસ્થાપન માટે સરકારશ્રી આગળ આવે તે ખુબ જરૂરી છે ત્યારે આ ક્ષેત્રની જાળવણી માટે સરકારશ્રી શું મદદ કરી શકે તે જાણવું ખુબ જરૂરી બની જાય છે.

- હાલ દુર્લભ વન સૃષ્ટિ અને વન્ય જીવસૃષ્ટીને બચાવવા માટે વૈશ્વિક પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે અને તે માટે ખુબજ મોટા પ્રમાણમાં નાણાકીય ફાળવણી કરવામાં આવે છે ત્યારે આ ખાનગી ક્ષેત્ર દુર્લભ વન સૃષ્ટિ અને વન્ય જીવસૃષ્ટીને બચાવવા માટે શું યોગદાન આપે છે તે જાણવું જરૂરી બને છે અને શું તે માટે કોઈ આંતરરાષ્ટ્રીય કે રાષ્ટ્રીય સંસ્થા આ માટે આર્થિક સહયોગ આપે છે કે નહીં તે જાણવું જરૂરી બની જાય છે.
- કોઈ પણ વિસ્તારમાં આવેલા આવા આરક્ષિત ક્ષેત્રોની આજુ બાજુના વિસ્તારો ઉપર આર્થિક અને સામાજિક અસરો ઉભી થતી હોય છે ત્યારે આ આરક્ષિત ક્ષેત્રની આજુબાજુના લોકો માટે પ્રત્યેક્ષ કે પરોક્ષ રીતે શું રોજગારીની તકો ઉભી કરે છે આર્થિક ઉપાર્જન માટે મદદરૂપ બની શકે છે ખેતી પશુપાલન સિયાઈ જેવી સુવિધાઓ શું આ આરક્ષિત ક્ષેત્ર થી ઉભી થઈ છે તે જાણવું પણ ખુબ જરૂરી બની જાય છે.

સંશોધનના હેતુઓ :-

૧. ચાવડા રખાલનું આર્થિક અને સામાજિક મહત્વ જાણવું
૨. ચાવડા રખાલની લોકોની રોજગારી ઉપરની અસરો જાણવી
૩. ચાવડા રખાલની પર્યાવરણ ઉપરની અસરો જાણવી
૪. ચાવડા રખાલની પ્રવાસ અંગેની ભાવી શક્યતા અને તેની અસરો જાણવી
૫. ચાવડા રખાલ ની વર્તમાન સ્થિતિનું મુલ્યાંકન કરી જરૂરી સૂચનો કરવા

➤ સંશોધન સંબંધી તારણો અને સૂચનો :-

ચાવડા રખાલ એક આરક્ષિત વન્ય વિસ્તાર છે જેનું વર્તમાન સ્થિતિમાં આર્થિક , સામાજિક ધાર્મિક તેમજ પર્યાવરણની દ્રષ્ટિએ ખુબજ મહત્વ છે આ ઉપરાંત તાજેતરના વર્ષોમાં કચ્છનાં એક મહત્વના પર્યટન સ્થળ તારીખે ઉભરી રહ્યું છે ત્યારે ઉપરોક્ત તમામ બાબતે એ ચાવડા રખાલનું નું મહત્વ સતત વધતું રહે તે માટે સમગ્ર અભ્યાસના વિશ્લેષણને અંતે તેમજ ચાવડા રખાલની જાત મુલાકાતને અંતે કેટલાક સૂચનો આ પ્રમાણે કરી શકાય.

(૧) ચાવડા રખાલ એ કચ્છનાં મહારાવશ્રીની માલિકીની જગ્યા છે ત્યારે તેના વિકાસ માટે સ્નીષ્ટ પ્રયાસો વ્યક્તિગત ધોરણે થવા ખુબ જરૂરી છે.

(૨) ચાવડા રખાલનો વિસ્તાર આજુબાજુના ૧૨ ગામ સાથે જોડાયેલ વિસ્તાર છે ત્યારે તેની સ્પષ્ટ માપણી અને તે જમીનનાં સરક્ષણ માટે જરૂરી કેન્સિંગ કે ટિવાલ ઉભી કરવી જોઈએ.

(૩) આરક્ષિત ક્ષેત્રમાં અન્ય લોકો કે પશુઓનું અતિક્રમણ કે દબાણ ઉભુ ન થાય તેની વિશિષ્ટ કાળજી લેવી જોઈએ.

(૪) ચાવડા રખાલ ક્ષેત્રના વિકાસ માટે તેમજ તેની જાળવણી માટે આજુબાજુના વિસ્તારોમાં જાગૃતિ વધે તે માટે નાં કાર્યક્રમોનું આયોજન થવું જોઈએ.

(૫) ચાવડા રખાલની જાળવણી અને વિકાસ માટે સરકારશ્રીની વિવિધ યોજનાનો લાભ મેળવવા માટેના સ્નીષ્ટ પ્રયાસો થવા જોઈએ

(૬) પર્યાવરણ અને જંગલોનું મહત્વ સમજાવતા કાર્યક્રમોનું આયોજન સમયાંતરે ચાવડા રખાલ ખાતે થવું જોઈએ.

(૭) ચાવડા રખાલ ખાતે જંગલનાં ઘનત્વ માટે દર વર્ષે નિયમિત વૃક્ષારોપણની કામગીરી થવી જોઈએ.

(૮) હાલમાં કચ્છનાં તમામ અભિયારણમાં બાવળનું અતિક્રમણ જોવા મળે છે જે ચાવડા રખાલમાં પણ જોવા મળે છે જેને સમયાંતરે દૂર કરવા જોઈએ.

(૯) ચાવડા રખાલ ખાતે આવેલ દુર્લભ પશુ અને પક્ષીના સરક્ષણ માટે તેમજ તેના સવર્ધન માટેના પ્રયાસો થવા જોઈએ.

(૧૦) વૃક્ષો ગેરકાયદેસર કપાય નહીં અને તેની જાળવણી માટેનું વ્યવસ્થાતંત્ર ઉભું કરવું જોઈએ જે માટે આ વિસ્તારમાં વોચ ટાવર ઉભા કરવા જોઈએ.

(૧૧) ચાવડા રખાલ વિસ્તારમાં થતા વરસાદનું પાણી આજ વિસ્તારના તળાવો માં સંગ્રહ થાય તે પ્રકારની વ્યવસ્થા ઉભી થવી જોઈએ.

(૧૨) ઉનાળામાં પાણીની તીવ્ર અછતના સમયે પશુ અને પક્ષીઓ માટે જળકુંડ ઉભા કરવા જોઈએ.

(૧૩) ચાવડા રખાલ માં ઉનાળામાં તાપમાન 45 ડીગ્રી સુધી ઉચું જાય છે ત્યારે આ સ્થિતિમાં આગ લાગવાની શક્યતાઓ ખુબ વધી જાય છે તો તે માટે ફાઈર સેફ્ટી માટેની પ્રાથમિક વ્યવસ્થા ઉભી કરવી જોઈએ.

(૧૪) ચાવડા રખાલ માં વસવાટ કરતા પશુ અને પક્ષીઓની પ્રજાતિનો સમયાંતરે અભ્યાસ થવો જોઈએ જેથી તેની સંખ્યામાં થતા વધારા ઘટાડા માટેના યોગ્ય કારણો જાણી તે માટેના પગલાઓ લઈ શકાય.

(૧૫) ચાવડા રખાલ વિસ્તારમાં જુદા જુદા વિસ્તારોને સીમાચિન કરી તેને દર્શાવતા બોર્ડ લગાડવા જોઈએ તેમજ આ વિસ્તારમાં જોવા મળતા વૃક્ષો, પશુ અને પક્ષીઓની જાણકારી દર્શાવતા બોર્ડ રાખી શકાય.

(૧૬) ચાવડા રખાલના ઉદ્ભવ અને તેના ઇતિહાસ અંગે કોઈ માહિતી ઉપલબ્ધ નથી તો તે માહિતી ચાવડા રખાલ ખાતે દર્શાવવામાં આવે જે થી આ વિસ્તારની મુલાકાત લેતા લોકો તેના થી માહિતગાર થઈ શકે.

(૧૭) ચાવડા રખાલ ક્ષેત્ર પ્રદુષણ મુક્ત તે માટે પ્લાસ્ટીકના ઉપયોગ માટે આ વિસ્તાર સંપૂર્ણ પણે પ્રતિબંધિત બનાવવો જોઈએ તેમજ આ વિસ્તારમાં વાહનોના પ્રવેશ માટે સંપૂર્ણપણે પ્રતિબંધિત હોવો જોઈએ.

(૧૮) વર્તમાન સમયમાં ચાવડા રખાલની પ્રવાસનક્ષેત્ર તરીકે વિકાસ કરવાની વ્યાપક સંભાવના રહેલી છે તો તે બાબતે પ્રવાસન ક્ષેત્રના વિકાસ માટે પાયાનું આંતરમાળખું ઉભું કરવું જોઈએ.

(૧૯) ચાવડા રખાલ ખાતે કામ કરતાં કર્મચારીઓ માટે પાયાની સુવિધાઓ જેવી કે શિક્ષણ આરોગ્ય પીવાનું પાણી અને ખોરાક માટેની યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ.

A SURVEY ON HEALTH AND EDUCATION FACILITY IN KALI TALAVADI VILLAGE OF KUTCH DISTRICT:

A comprehensive survey on health, education, and human development indicators in the village of Kali Talavadi has been conducted by the Department of Economics at Shri R.R. Lalan College, Bhuj. The survey has gathered primary information on the total population of the village and the available facilities such as temples, primary schools, primary health centres, healthcare practices, insurance coverage, primary occupations of the villagers, labour trends, income and wealth levels, lifestyle patterns, and economic and social issues.

From a historical perspective, Kali Talavadi village has been home to the Ahir community for many years. Today, Ahir, Muslim, and Dalit people reside in this village. The name Kali Talavadi itself holds historical significance. Originally, the village was named Meghpar, but when the village's lake was excavated and black soil was found, the villagers combined this with the multitude of people coming together, leading to the village being named Kali Talavadi. Today, this village showcases historical remnants such as ancient ruins, old temples, and the historical site of Dungar Chandua. Kali Talavadi village preserves much of its history by reminiscing on the past.

For health purposes, the village lacks any notable facilities. When there is a need for healthcare services, residents have to travel long distances to reach the CRC centre in Dhanteti or to the government hospital in Bhuj. In Kali Talavadi village, the educational facilities range from first to eighth grade for primary education. There are facilities for girls' and boys' schools along with two primary schools. High education necessitates children to travel to neighbouring villages since there are no provisions for higher education within the village.

Thus, the study was conducted to find the solution and recommendations for Health facilities and Education facilities.

આર. આર. લાલન કોલેજ ભૂજ

NSS & અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ અંતર્ગત

કચ્છ જીલ્લાના કાળી તલાવડી ગામનો શિક્ષણ અને આરોગ્ય વિષયક સુવિધાઓનો સર્વેક્ષણ

(A SURVEY ON HEALTH AND EDUCATION FACILITY IN KALI TALAVADI
VILLAGE OF KUTCH DISTRICT)

સંશોધકો

1. ડૉ. શિલ્પા જી. હડિયા – વિભાગ અધ્યક્ષશ્રી, મ.પ્રાધ્યાપક અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ
2. શ્રી રમેશ એન. વરચંદ - મ.પ્રાધ્યાપક અર્થશાસ્ત્ર
3. શ્રી રાધેશ્યામ છાંગા - મ.પ્રાધ્યાપક અર્થશાસ્ત્ર

અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ વર્ષ-૨૦૨૩

**A SURVEY ON HEALTH AND EDUCATION FACILITY IN KALI TALAVDI VILLAGE OF
KUTCH DISTRICT**

(કચ્છ જીલ્લાના કાળી તલાવડી ગામનો શિક્ષણ અને આરોગ્ય વિષયક સુવિધાઓનો સર્વેક્ષણ)

Name of the Authors:

1. Dr. Shilpa G Hadiya
2. Mr. Ramesh N. Varchand
3. Mr. Radheshyam R. Chhanga

Published by:

Department of Economics, Shri R. R. Lalan College, Bhuj- Kutch.

Date of Publication: 29 April 2023

Edition: First edition volume.1

Publisher's address:

Department of Economics,
Shri R. R. Lalan College,
Opp. Ranjit Vilas Palace, College Road,
Bhuj-Kutch, 370001.

Printer's Details: Department of Economics

Shri R.R. Lalan College, Bhuj

ISBN: 978-93-5895-973-4

Copyright: All rights reserved to Dept. of Economics, Shri R.R. Lalan College, Bhuj-
Kutch

પ્રસ્તાવના:

આ સર્વેક્ષણ શ્રી આર.આર. લાલન કોલેજ ભૂજના અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ દ્વારા કાળી તલાવડી ગામમાં આરોગ્ય, શિક્ષણ અને માનવ વિકાસ આંક સંબંધી સુવિધાઓ અને સમસ્યાઓ પર કરવામાં આવેલ છે. આ ગામની કુલ વસ્તી અને તેને પ્રાપ્ય સુવિધાઓ જેવી કે બાલ મંદિર, પ્રાથમિક શાળાઓ, પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, ઉપચાર પદ્ધતિ, વીમા સુરક્ષા, ગામના લોકોનો મુખ્ય વ્યવસાય, રોજગારીની તકો, આવક અને સંપત્તિનું પ્રમાણ, લોકોનું જીવન ધોરણ, આર્થિક અને સામજિક બાબતો પર પ્રાથમિક માહિતી એકત્રિત કરી સર્વેક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે.

પ્રકરણ 1: કાર્યક્ષેત્ર અને ઇતિહાસ

- કાળી તલાવડી ગામનું કાર્યક્ષેત્ર: કાળી તલાવડી ગામનું નકશામાં સ્થાન નીચે મુજબ છે.

કાળી તલાવડી ગામ ભારતના ગુજરાત રાજ્યના કચ્છ જિલ્લાના ભુજ તાલુકામાં આવેલું છે. તે ભુજથી 12 કિમી દૂર આવેલું છે. ગામનો કુલ ભૌગોલિક વિસ્તાર 2036.9 હેક્ટર છે. કાળી તલાવડીની કુલ વસ્તી 2,345 લોકોની વસ્તી ધરાવે છે, જેમાંથી પુરુષોની વસ્તી 1,193, જ્યારે મહિલાઓની વસ્તી 1,152 છે. કાળી તલાવડી ગામનો સાક્ષરતા દર 55.48% છે જેમાંથી 64.96% પુરુષો અને 45.66% સ્ત્રીઓ સાક્ષર છે. કાળી તલાવડી ગામમાં 481 જેટલા મકાનો છે. કાળી તલાવડી ગામ વિસ્તારનો પિનકોડ 370105 છે.

અક્ષાંસ-રેખાંશ: આ ગામ ૨૩°૧૬'૫૮" N ૬૯°૪૭'૪૫" E પર આવેલ છે.

કાળી તલાવડી ગામનો ઇતિહાસ: ઐતિહાસિક દ્રષ્ટિએ ઘણા વર્ષોથી કાલી તલાવડી ગામએ આહિર સમાજની વસ્તીનું ગામ રહ્યું છે. આ ગામમાં આજે આહીર, મુસ્લિમ અને દલિત લોકો વસવાટ કરે છે. કાળી તલાવડી નામ એ પોતાના નામમાં જ ઇતિહાસ ધરાવે છે. સૌપ્રથમ ગામનું નામ મેઘપર હતું, પરંતુ જ્યારે ગામનું તળાવ ખોદવામાં આવ્યું અને આ તળાવ ખોદતા તેમાંથી કાળા રંગની માટી નીકળવાથી ગામના લોકોએ ભેગા મળી ગામનું નામ કાળી તલાવડી રાખવામાં આવ્યું. આજે ગામમાં ઐતિહાસિક નજર ફેરવતા આ ગામમાં ઐતિહાસિક પાળિયા, જુના ઐતિહાસિક મંદિરો અને ઐતિહાસિક ડુંગર ચંદુઆ ધામ જોવા મળે છે. આમ કાળી તલાવડી ગામ પોતાની ધરતીમાં ઘણા ઇતિહાસ સાચવીને બેઠો છે.

ગામનો ભૌગોલિક સ્થાન: કાળી તલાવડી ગામનું લોકેશન ભારત દેશના ગુજરાત રાજ્યના કચ્છ જિલ્લા મધ્યે આવેલ છે. આ ગામ ભુજ થી 17 કિલોમીટર દૂર આવેલું છે. 2011 ની વસ્તી ગણતરી મુજબ ગામનું કુલ ભૌગોલિક વિસ્તાર 2036.9 હેક્ટર જેટલું છે. વર્તમાનમાં કાળી તલાવડી ગામની વસ્તી 4000 ની આસપાસ છે. ભુજ શહેરએ ગામના તમામ લોકો માટે આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ અને અન્ય ખરીદી માટે સૌથી નજીકનું શહેર છે. કાળી તલાવડી ગામની ઉત્તરમાં વનોરા ગામ, દક્ષિણે પધ્ધર ગામ, પૂર્વે ચપરેડી અને પશ્ચિમે લાખોદ ગામ આવેલું છે

વરસાદ-જમીન અને સિંચાઈ પદ્ધતિ: કાળી તલાવડીમાં કચ્છની જેમ ઓછા થી મધ્યમ વરસાદ પડે છે. ગામમાં 500 થી 700 ફૂટ જમીનની નીચે બોરવેલ (પાતાળકુવા) દ્વારા સિંચાઈની કામગીરી કરવામાં આવે છે. આ ગામમાં સિંચાઈ દ્વારા મુખ્ય પાકોમાં એરંડા, મગફળી અને કપાસનું વાવેતર કરવામાં આવે છે. આ સિવાય કેટલાક બાગાયતી પાકોનું પણ વાવેતર આ ગામમાં કરવામાં આવે છે. અન્ય પાકોમાં ઘઉં, જીરું અને તલ વગેરેનું વાવેતર કરવામાં આવે છે. ગામમાં મુખ્યત્વે રેતાળ અને પથરાળ જમીન છે. તેથી આ પ્રકારની જમીનને વધારે પિયતની જરૂર પડે છે. કાળી તલાવડી ગામમાં ગૃહ ઉદ્યોગ કે અન્ય ઉદ્યોગોનો વિકાસ ખૂબ ઓછું થયેલું છે. તેથી આર્થિક રીતે ગામ લોકો ખેતી ઉપર વધુ આધારિત રહે છે.

આરોગ્ય અને શિક્ષણ: આરોગ્ય માટે ગામમાં કોઈપણ સારી એવી સુવિધાઓ ખાસ જોવા મળતી નથી. આરોગ્યની માળખાકીય સુવિધાની જરૂરિયાત પડે ત્યારે લોકોએ સીઆરસી (CRCC) કેન્દ્ર ધાણેટી અથવા તો ભુજ સરકારી હોસ્પિટલ સુધી લાંબુ અંતર કાપી અને ત્યાં જવું પડે છે. કાળી તલાવડી ગામમાં શિક્ષણની સુવિધા ધોરણ એક થી આઠ સુધીની પ્રાથમિક શિક્ષણની સુવિધા છે. તેમાં કન્યાશાળા અને કુમારશાળા આમ બે પ્રાથમિક શાળાઓ પણ આવેલી છે. અહીં ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે બાળકોને બહારગામ જવું પડે છે ગામમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે કોઈ વ્યવસ્થા નથી.

અન્ય માળખાકીય સુવિધા: અહીં કાળી તલાવડી ગામમાં એક પોસ્ટ ઓફિસ આવેલી છે. અહીં હર ઘર નળની પણ સુવિધા છે. લોકોને પોતાના ઘર સુધી પાણી જેવી માળખાકીય સુવિધા મળી રહે છે. અન્ય માળખાકીય સુવિધાઓનું પણ સારું એવો વિકાસ થયો છે. મોટા ભાગે પેવર બ્લોક વાળા પાક્કા રસ્તાઓ, સ્ટ્રીટ લાઈટ, ગટર વ્યવસ્થા, દરેક ઘરમાં વીજળીનું જોડાણ, પ્રાથમિક શાળાઓ, પંચાયત ઘર, આંગણવાડી, વાંચનાલય, બસ સ્ટેસન, બેંક તેમ જ દૂધની ડેરી જેવી સવલતો પ્રાપ્ય થયેલી છે.

મુખ્ય ધર્મ જ્ઞાતિ: આ ગામમાં મુખ્ય હિંદુ ધર્મના લોકો વસવાટ કરે છે. જ્ઞાતિ પ્રમાણે આહીર, દલિત મુખ્ય છે. મુસ્લિમ ધર્મના લોકો પણ બહુ શાંતિથી વસવાટ કરે છે.

લોકોનો મુખ્ય વ્યવસાય: ખેતી, પશુપાલન, ખેતમજૂરી, નોકરી અને માઈનિંગ (ખાણ-ખનિજ) વ્યવસાય સાથે પણ અમુક લોકો સંકળાયેલા છે.

મુખ્ય પાકો: દિવેલા, મગફળી, કપાસ, તલ, બાજરી, જુવાર, રંજકો, દાડમ, કેરી જેવા બાગાયતી પાકો તેમ જ અન્ય શાકભાજીના પાકની ખેતી કરવામાં આવે છે.

જમીનના પ્રકારો: મુખ્યત્વે રેતાળ- કાંપ વાળી અને કાળી માટી વાળી જમીન જોવા મળે છે.

નજીકમાં ઉદ્યોગો: BKT Tires limited અને Suzlon Energy limited.

રાજકીય યોગદાન: આ ગામના વતની શ્રી શિવજીભાઈ આહીર વર્ષ ૨૦૦૨ થી ૨૦૦૭ સુધી ભુજ વિધાનસભાના ધારાસભ્ય તરીકે અને શ્રીમતિ કંકુબેન ચાવડા વર્ષ ૨૦૧૫ થી ૨૦૨૦ દરમિયાન તાલુકા પંચાયત- ભુજના પ્રમુખ તરીકે સેવા આપી ચુક્યા છે.

• સર્વેક્ષણના તારણો Summary of survey

1. કાળી તલાવડી ગામમાં ૫૫ કે તેથી વધુ વય ધરાવતી જનસંખ્યાનું પ્રમાણ ૩૨.૨૧ % છે. જ્યારે સૌથી ઓછી વય ધરાવતી ૧૮-૨૫ માં ૩.૩૯% વસ્તી છે. **More than 32% are from age group >55 yrs.**
2. કાળી તલાવડી ગામમાં અશિક્ષિત લોકોનું પ્રમાણ ૩૮.૯૮ % છે. પ્રાથમિક શિક્ષણનું પ્રમાણ ૪૦.૬૭ % છે. જ્યારે સૌથી ઓછું અનુસ્નાતક ૧.૬૯% છે. **38% are illetrate**
3. કાળી તલાવડી ગામમાં રહેતા લોકો કુટુંબનો પ્રકાર જોઈએ તો ૭૧.૧૮ % લોકો સંયુક્ત કુટુંબમાં રહે છે અને ૨૮.૮૨ % લોકો વિભક્ત કુટુંબમાં રહે છે. **71% live in joint families**

4. કાળી તલાવડી ગામમાં રહેતા લોકોના વ્યવસાયમાં ખેતી અને સલંજન ક્ષેત્ર સાથે 44.07% લોકો, અન્ય વ્યવસાયમાં 42.37% અને બેકાર લોકોનું પ્રમાણ નહિવત છે. **44% are involved in agriculture**
5. કાળી તલાવડી ગામમાં રહેતા લોકોના કુટુંબમાં કમાનારની સંખ્યા જોઈએ તો 37.28% કુટુંબમાં માત્ર એક જ વ્યક્તિ કમાનાર છે. 30.51% કુટુંબમાં કમાનારની સંખ્યા 2 છે. જ્યારે 20.34 % કુટુંબમાં કમાનારની સંખ્યા 3 છે. અને 3 થી વધુ કમાનારા કુટુંબોની ટકાવારી 11.86 % છે. **Most families depend on single income. 30% have more than 2 earners**
6. કાળી તલાવડી ગામમાં રહેતા લોકોના મકાનનો પ્રકાર જોઈએ તો 61.01 % લોકો પાસે પાકું મકાન છે અને કાચું મકાન 38.98% લોકો ધરાવે છે. **61% families have Concrete house**
7. કાળી તલાવડી ગામમાં રહેતા લોકોના સ્થાવર સંપત્તિમાં સૌથી વધુ લોકો ખેતી લાયક જમીન ધરાવે છે જેનું ટકાવારી પ્રમાણ 78% જેટલું છે.
8. જંગમ સંપત્તિની વિગતમાં લોકો પાસે વાહનો અને ઘરેણાનું પ્રમાણ વિશેષ જોવા મળે છે. તે ઉપરાંત કોમ્પ્યુટર લેપટોપ જેવી ઉપયોગી વસ્તુનું પ્રમાણ ખુબજ ઓછું જોવા મળે છે.
9. કાળી તલાવડી ગામના લોકો બાળકોમાં કયા પ્રકારની રસી મુકાવે છે તે સંદર્ભમાં 72.88% લોકો સંપૂર્ણ રસીકરણને પ્રાથમિકતા આપે છે. 22.03% લોકો પોલીયો માટે જાગરૂકતા ધરાવે છે. **Have high awareness on vaccination**
10. કુટુંબના કોઈ સભ્યને મોટી બીમારી આવેલ છે કે નહી તે સંદર્ભમાં 77.96% લોકોમાં કોઈ મોટી બીમારીનું પ્રમાણ જોવા મળ્યું નથી.
11. ગામના લોકો સ્વાસ્થ્ય વીમો ધરાવો છો? તેમાં હા 28.81% લોકો વીમા સુરક્ષા ધરાવે છે. 71.18% લોકો વીમા સુરક્ષા ધરાવતા નથી. **28% have insurance cover**
12. ગામના લોકો પોતાના બાળકને સરકારી પ્રાથમિક શાળામાં મુકવાનું પસંદ કરશે તેમાં સહમત થનારા લોકોની ટકાવારી 88.14% છે અને ના 11.86% લોકો તેમના બાળકોને સરકારી પ્રાથમિક શાળામાં મુકવાનું પસંદ કરશે નહી. **88% of childrens are enrolled in Govt schools.**

13. ગામના લોકો ધોરણ ૯માં અભ્યાસ માટે આપના બાળક ને ગામની બહાર મોકલવાનું પસંદ કરશો? તેમાં હા અથવા સહમત થનારા લોકોની ટકાવારી ૮૯.૮૩ % અને ૧૦.૧૬% લોકો તેમના બાળકોને બહાર અભ્યાસ માટે મોકલવાનું પસંદ કરતા નથી.
14. કાળી તલાવડી ગામના માનવ વિકાસ આંકનું મૂલ્ય ૦.૭૬૭ છે જે ભારત દેશના માનવ વિકાસ આંકના મૂલ્ય ૦.૬૩૩ કરતા વધુ છે.
15. કાળી તલાવડી ગામના જન્મ સમયે અપેક્ષિત આયુષ્યનો સૂચકાંક ૦.૬૯૨૩૧ છે.
16. કાળી તલાવડી ગામના શાળાના સરેરાશ વર્ષોનો સૂચકાંક ૦.૮ છે.
17. કાળી તલાવડી ગામના શાળાના અપેક્ષિત વર્ષો નો સૂચકાંક ૦.૮૩ અને શિક્ષણનો સૂચકાંક ૦.૮૨ છે.
18. કાળી તલાવડી ગામના માથાદીઠ આવકનો સૂચકાંક ૦.૮૦ છે.

• સર્વેક્ષણના સૂચનો **Recommendations:**

1. કાળી તલાવડી ગામમાં માત્ર સરકારી પ્રાથમિક શાળા આવેલી છે. તેથી ગામના વિદ્યાર્થીઓને માધ્યમિક અને ઉચ્ચ માધ્યમિક અભ્યાસ અર્થે તાલુકા મથક કે નજીકના ગામમાં જવું પડે જેથી વિદ્યાર્થીઓ આગળ અભ્યાસ કરી શકે તે માટે માધ્યમિક અને ઉચ્ચ માધ્યમિક શિક્ષણ સુવિધા ગામમાં વધે તેવા પ્રયત્નો કરવા જોઈએ.
Facilities in Govt. schools should be increased and enhanced.
2. સ્નાતક અને અનુસ્નાતક શિક્ષણનું પ્રમાણ ગામમાં નહિવત છે જે માટે વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ.
3. ખેતી સિવાયના અન્ય ક્ષેત્રોમાં રોજગારીની તકો શોધવી જોઈએ. **Finding employment opportunities**
4. ગામના લોકોમાં કોમ્પ્યુટર અને લેપટોપનો ઉપયોગ વધે તે માટે કોમ્પ્યુટર લેબ, પુસ્તકાલય વગેરેની સ્થાપના કરવી.
5. ગામના લોકોમાં વીમા સુરક્ષા અંગે જાગૃતિનું પ્રમાણ ખુબજ ઓછું છે. લોકો સરકારી વીમા સુરક્ષા યોજનાથી માહિતગાર થાય તે હેતુથી માર્ગદર્શક કાર્યક્રમો યોજવા.

6. કાળી તલાવડી ગામને તાલુકા મથક તેમજ અન્ય ગામ સાથે જોડવા માટે પરિવહન સુવિધા વધુ સારી બની તે માટે પ્રયત્ન કરવા જોઈએ.

NSS students at adopted village during NSS camp.

Community connectSurvey

Surveys

Medical checkup offered with the help of college NSS camp

Meeting with Villagers

